Glas zaveznikov

Leto II - Št. 208

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 3 lire

TRST, sreda 20. februarja 1946

UREDNISTVO: Via S. Pellico 12 · Telefon št. 93354 in 94143

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 10.50, mrtvaški L. 27 (osmrtnice L. 54, objave L. 13.50, finančni in pravni oglasi L. 18. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 18. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

„V 2" - potniško letalo

Hitrost 6.500 km na uro

WASHINGTON, 20. februarja. — Uradno glasilo letalstva ameriške vojske «Air Force Magazine» preučuje v svoji zadnji številki tehnične možnosti zamisli, da bi spremenili nemško uničevalno orožje «V 2» v potniško letalo, ki bi lahko letelo zelo visoko in doseglo hitrost 6.500 km na uro.

To hitrost bi po mnenju letalskih strokovnjakov lahko dosegli na podlagi napredkov in iznajdb, ki so jih dosegli v vojni pri letalih na raketni pogon. Glasilo dobesedno pravi: «Nemci so uporabili raketni pogon pri bombi «V 2». To orožje je doseglo hitrost 4000 km na uro in višino 96 km. Z nekaterimi izboljšavami, kot je n. pr. izmenjava trupa in spremembami oblike, bi to orožje lahko spremenili v potniško prevozno sredstvo».

V članku poudarjajo, da bi letalo doseglo višino 400 km in hitrost 6.500 km na uro, če bi nadomestili alkohol kot pogonsko sredstvo z vodikom. S takšnim letalom bi lahko prevozili razdaljo med New Yorkom in Los Angelesom v pol uri.

Iz Londona poročajo, da je graditev prvega angleškega letala za potniške polete «Tudor I» že zelo napredovala. Predvidevajo, da bodo še letos zgradili dvajset takšnih letal. Načrte za ta luksuzna letala je izdelala ista tvrdka, ki je zgradila znana britanska prevozna letala za vojno letalstvo znamke «Lancaster». Letalo bo imelo največjo hitrost 556 km na uro v višini 6.000 metrov. Akcijski radij zo znašal 5.593 km. Po dosedanjih načrtih ga bodo uporabljali na severnem Atlantiku.

KITAJSKO FRANCOSKA POGODBA

WANG ŠIH CIEH
kitajski zunanji minister

Čungking, 20. februarja

Kitajska vlada je imenovala svojega zunanjega ministra Wang Ših Cieha za opolnomočenega zastopnika za sklenitev nove prijateljske pogodbe s francosko vlado, ki naj bi temeljila na načelih enakosti in obojestranskega spoštovanja suverenih pravic.

Poročajo, da bo pogodba, s katero nameravajo nadomestiti dosedanjo pogodbo o prijateljstvu, ki dovoljuje Franciji na kitajskem ozemlju izredne predpravice, vplivala na ureditev razmerja v francoski Indokini.

MANIFESTACIJE V MADRIDU

Madrid, 20. februarja

Ponovne demonstracije proti univerzitetnim profesorjem, ki so podpisali spomenico pretendentu na španski prestol Don Juanu, so priredili madridski vseučiliščniki, katerih število cenijo na dva do tri tisoč. Ob tej priliki so vzklikali: «Franco, da; Franco, da! Rusija, ne; Rusija, ne!». Peli so tudi falangistične pesmi ter vzklikali ministru za narodno vzgojo Jose Martinu.

Ob tej priliki so napadli ameriškega dopisnika Karla Hartmana in ameriškega državljana dr. Georga Taylorja, ki nista hotela dvigniti roke v fašistični pozdrav. Hartmana je zaščitila španska politična policija.

PLAČILO TOTALITARCEV

Madrid, 20. februarja

Generala Alfreda Kindelana so konfinirali na otoku La Palma v Kanarskih otokih zaradi njegovega monarhističnega delovanja. Kindelan je vodil nacionalistične letalske sile med državljansko vojno in mu je Franco poveril pozneje važne naloge.

ZNAČILNA TATVINA

Benetke, 20. februarja

Žrtev tatvine je postal tudi Karlo Goldoni, veliki beneški komediograf 18. stoletja. Odnesli so palico kipu v bronu, ki stoji na najbolj vidnem bestu na Campo San Bartolomeo. Tatvina je vzbudila veliko zaprepaščenje med prebivalstvom.

TAJNA POSTAJA V TEL AVIVU

Tel Aviv, 20. februarja

Palestinska policija in britanske čete so v središču Tel Aviva pri obširni očiščevalni akciji odkrile tajno radijsko oddajno postajo, ki je po vsej verjetnosti pripadala «bojevnikom za svobodo Izraela», skupini Stern, ki spada k narodni vojaški organizaciji: «Irgun Swai Leumi».

Britanske čete so s posebnimi napravami za iskanje tajnih radijskih oddajnih postaj in policijskih avtomobilov, ki so imeli radiotelefon, ugotovile položaj postaje. Nato so v spremstvu policijskih letečih oddelkov prihitele v sredino mesta, obdale skupino sumljivih hiš z bodečo žico in začele preiskovati poslopja. Ob tej priliki so aretirali številne prebivalce.

Novi boji v Mandžuriji

ČUNGKING, 20. februarja. — Glavni stan kitajskih komunističnih čet je objavil po poročilu agencije «United Press», da sta dve armadi osrednje kitajske vlade obnovili državljansko vojno ter pričeli z veliko ofenzivo jugozahodno od Mukdena v Mandžuriji. Komunistično uradno poročilo pravi, da sta pričeli šesta in štirinajsta nacionalistična armada 8. februarja z ofenzivo in tri dni pozneje zasedli mesti Panšan in Pajan, ki ležita 152 oziroma 112 km jugozahodno od Mukdena.

«United Press» poroča, da komunisti, ki zdaj zahtevajo novo mešano nadzorstvo v Mandžuriji, potrjujejo vesti, da imajo v severni Kitajski vojsko, ki šteje 300.000 mož; razen tega pa razpolagajo še s 150.000 možmi južno od Čangčuna.

Po poročilu «United Pressa» je uradna osrednja kitajska poročevalska agencija sporočila, da določa pogodba med Kitajsko in Sovjetsko zvezo jasno, da mora Sovjetska zveza po umaknitvi svojih čet predati Mandžurijo narodni osrednji kitajski vladi. Kitajska poročevalska agencija pravi, da je nova komunistična zahteva po mešanem nadzorstvu Kuomingtanga (nacionalne stranke generalisima Čangkajšeka) ter «drugih skupin» prišla kot «strela z jasnega».

Nadaljnja poročila iz komunističnih virov pravijo, da so se boji med silami osrednje kitajske vlade in komunisti razširili po vsej Mandžuriji.

Uradni poročevalci pravijo, da so sovražnosti v teku na približno 7[illegible] km dolgem bojišču vzhodno od Lico-Janga (južno od Mukdena). Sile osrednje kitajske vlade pod poveljstvom generala Tujuminga, ki štejejo najmanj dva armadna zbora, napredujejo proti krajevnim komunističnim postojankam. Šesta kitajska armada je zasedla novo središče njihovega odpora, mesto Liačung.

V vzhodnem Jeholu v pokrajini Zunanje Mongolije se je tretji kitajski armadni zbor pomaknil proti severu, da bi zasedel dve mesti, ki jih po umiku sovjetskih čet drže krajevne komunistične sile.

Na drugi strani pa je komunistični zastopnik izjavil, da so boji med komunisti in silami osrednje vlade samo krajevnega značaja, da pa je v vsej Kitajski v pravem pomenu besede mir.

Mnogi kitajski dnevniki označujejo položaj v Mandžuriji kot kritičen. Neki neodvisni dnevnik je zahteval «konec tajne diplomacije in prepovedi objavljanja poročil o položaju v Mandžuriji».

Ameriška pomoč za prevoz čet

Reuterjev dopisnik poroča, da je vrhovni poveljnik ameriških čet na Kitajskem, general Albert C. Wedemeyer, izjavil, da bodo na zahtevo kitajske vlade, da rabi v Mandžuriji nove čete, prepeljali tja šesti kitajski armadni zbor, katerega so izvežbali in opremili Američani. Čete prevažajo s prevoznimi sredstvi, ki jih je dala na razpolago Amerika.

Neodvisni kitajski dnevnik «World Daily News» pa je že pred tem objavil, da čete sovjetske vojske gradijo v glavnih mandžurskih mestih postojanke, kot da bi se pripravljale na dolgo bivanje. List poroča, da sovjetski veleposlanik na Kitajskem, Apolon A. Petrov, še ni odgovoril na poslanico kitajske vlade, v kateri vprašuje, kdaj bodo kitajske čete zaključile izpraznitev Mandžurije po določilih v Moskvi podpisane pogodbe.

General Wedemeyer je izjavil, da ne ve, če bo mogoče spraviti domov vsak mesec po štiristo tisoč Japoncev, kakor pričakuje zavezniški vrhovni poveljnik na Japonskem, general MacArthur. O odklonitvi dovoljenja za obisk Mandžurije, ki so ga pred nedavnim dobili novinarji, je izjavil, da ne ve, ali so odklonile izdati dovoljenje kitajske ali sovjetske oblasti. «Mnenja sem, da je treba vsem dopisnikom dovoliti vstop na to področje, da tako odstranijo nezaupanje in bodo mogli vsemu svetu povedati, kaj se dogaja v deželi. To mnenje sem izrazil tudi generalisimu Čangkajšeku».

Protisovjetske demonstracije

V Čungkingu je priredilo štiristo članov mandžurskih društev manifestacije za izpraznitev Mandžurije, ki je izzvenela v protisovjetsko demonstracijo, pri kateri so kričali: «Ven iz Mandžurije». Demonstranti so odšli na sedež narodne vlade ter so ji izročili svoje zahteve, med katerimi je bila tudi zahteva, da Sovjeti vrnejo vojni plen, ki so ga zajeli ter dajo odškodnino za izgube, ki jih je utrpelo mandžursko ljudstvo. Razen tega so zahtevali, naj kitajska vlada objavi podrobnosti o sovjetsko-kitajskih pogajanjih.

Osrednja kitajska obveščevalna agencija, ki je pod nadzorstvom kitajske osrednje vlade, poroča, da je zapustilo devet angleških, avstralskih in ameriških dopisnikov Činčav, da obiščejo mandžursko prestolnico Mukden, kjer bodo ostali pet dni.

To je prvi primer, da so po japonski predaji inozemski dopisniki na poti v Mandžurijo. V preteklem mesecu so predložili novinarji prošnje za potovanje v Mandžurijo izrednemu ameriškemu veleposlaniku na Kitajskem generalu Georgu Marshallu, generalisimu Čangkajšeku in zunanjemu ministrstvu osrednje kitajske vlade.

Sestava nove kitajske ustave

Pred dnevi se je prvič sestal v Čungkingu odbor za pregled nove kitajske ustave, v katerem so zastopniki vseh kitajskih strank.

Se vedno vlada nesoglasje zaradi sestave državnega sveta, ki je najvišji organ v novi državni organizaciji. Iz vladnih krogov poročajo, da sta komunistična stranka in demokratsko-liberalna liga zahtevali skupno štirinajst sedežev, ki je najmanjše število potrebno za odobritev ali odklonitev predlogov v državnem svetu, v katerem je 40 sedežev.

Mo Tešui, najstarejši politik in poslanec, ki je izven strank, je na konferenci za ustavna vprašanja predlagal, naj izroče komunistom sedem sedežev, stranki mlade Kitajske štiri, demokratski ligi štiri in osebam izven strank pet sedežev.

Bodoči kitajski parlamentarni sistem je predmet živahne razprave. Doslej se je odbor za sestavo ustave že štirikrat sestal. Strokovnjaki se v splošnem strinjajo s svoječasnim ustavnim predlogom očeta kitajske revolucije dr. Sunjatsena; o razdelitvi državne oblasti med pet teles: izvršno, zakonodajno, pravosodno, preiskovalno in nadzorstveno oblast. Preiskovalna oblast ima nalogo izbirati državne uradnike z izpiti. Nadzorstvena oblast rešuje pritožbe proti državnim uradnikom.

Politično življenje na Koreji

List «New York Times» poroča, da je otvoritev sestanka demokratskih sil za južno Korejo, kateremu je prisostvovala zveza treh desničarskih in levičarskih skupin ter različne nepolitične in verske organizacije, napravila prvi dejanski korak za združenje nasprotujočih si korejskih strank. Komunistična stranka Koreje ni prisostvovala sestanku, katerega je označila kot «nereprezentativen in nedemokratski».

General Hedge, vrhovni poveljnik v južnem delu Koreje, je na sestanku izjavil, da obžaluje, da so na sestanku prisotne številne desničarske skupine, medtem ko je komunistična stranka ob nepravem času odklonila uradno povabilo, da bi sodelovala v politični zvezi, katere namen je delo v interesu države.

Ameriški trgovinski minister je javil, da bo imela izločitev japonske industrije iz gospodarstva dežel Daljnega Vzhoda za posledico zvečanje njihove lastne industrije. V članku, ki ga je prinesel «Foreign Commerce Weekly», navaja ministrstvo za trgovino, da je šlo 63 odstotkov japonskega izvoza v letu 1936 na azijske trge. Vrednost tega izvoza je znašala milijardo in 40 milijonov dolarjev. Japonsko bodo nadomestile na teh trgih Kitajska, Indija in Združene države. Članek izraža mnenje, da bo japonski izvoz nekaj časa komaj kril nujno potrebni uvoz.

ZAPISKI

SLOVENCI IN VELIKI SVET

I.

Pod tem naslovom je objavila «Koroška kronika», glasilo britanske obveščevalne službe na Koroškem, naslednji članek:

Ko so pred približno 100 leti evropske dežele razgibali podobni važni dogodki, kakršne doživljamo v naših dneh ter so spravili na površje tudi narodnostna vprašanja slovanskih narodov v tedanji Avstriji, je češki poslanec in zgodovinar Palacky dejal avstrijskemu ministru Bachu tole: «Ako nam Avstrija ne more ali noče privoščiti in zagotoviti narodne enakopravnosti, potem nam nič ni dojnene obranitve; zakaj krivice dobimo dosti tudi izven Avstrije in to zastonj!»

Ta izjava je bila za tedanji čas gotovo drzna; toda če bi Palacky živel še 50 let od tedaj, bi je ne mogel več ponoviti brez velikega rizika. Danes pa je zgodovina, v kolikor se tiče češkega naroda, dala Palackemu prav, žal da drugim slovanskim narodom nekdanje Avstrije prav tudi v njenem drugem delu.

Življenje in obstoj slovenskega naroda so in bodo tudi v bodoče v bistveni meri odločali činitelji, ki leže izven našega vplivnega področja. O tem si moramo biti vsi vedno na jasnem. Slovenci smo žrtev svojega življenjskega prostora, smo žrtev geopolitične lege naše zemlje. Nacistični geopolitiki, ki v svojem imperializmu brez dvoma niso imeli malo smisla za izbiro tistih ozemelj, ki naj bi jim zagotavljala vlado nad vsem svetom, so slovensko ozemlje označili kot eno izmed vseh štirih takih ključnih ozemelj na svetu.

Zato se ne bomo prav nič čudili ustroju načrtnega uničevanja in iztrebljanja našega naroda, ki nam ga je bil namenil nacizem. Prav zato pa smo tudi nasproti vsakemu drugemu po pravici občutljivi, ker se zavedamo, da bo imperializem sredine prej ali slej poskusil zamenjati imperializem vzhoda ali zahoda, katerih vsak bi bil obstoju našega naroda enako nevaren, prvi po brezobzirnosti metod drugi po pomanjkanju smisla in pravega razumevanja za naš življenjski boj.

Naloga vseh Slovencev, ki jo kljub ali celo prav zaradi tekme tujih imperializmov na naših tleh moramo uveljaviti, pa je, da zahtevamo posebno zdaj, v dobi uvajanja nove demokracije, končno združitev vsega naroda. Če to dosežemo, potem ni prvenstveno važno, kje naj poteka neka državna meja, temveč je važno mnogo bolj to, naj dostop do naše zemlje zapira čim manj meja in naj tudi te bodo čim rahlejše. Treba je namreč objektivno priznati, da so naravnih in umetnih poteh, ki vodijo preko našega ozemlja enako življenjsko interesirani skoraj vsi veliki evropski narodi in da so odprta pota glavni pogoj njihovega in našega napredka.

Z ozirom na ta kočljivi položaj slovenskega ozemlja pa nastajajo za naš narod prav posebne naloge. Vživeti se moramo predvsem v našo po naravi dano posredovalno vlogo med različnimi narodnimi gospodarstvi in kulturami. Da iz te posredovalne službe groze tudi velike nevarnosti, predvsem nevarnost prekomerne internacionalizacije, je jasno in treba je vnaprej predvideti vse potrebno, da se take nevarnosti odstranijo. Z vzbujanjem krivičnega srda in maščevalnih nagonov se ovira zmaga pravice ki naj loči zločince od dobrih.

(Nadaljevanje prihodnjič)

ATOMSKA TAJNOST

New York, 20. februarja

James Byrnes je izjavil, da je atomska tajnost po njegovih vesteh doslej izključno v rokah Združenih narodov. Nihče drugi ne more reči, da bi poznal podrobnosti, s katerimi bi mogel prodreti v bistvo skrivnosti same. Noben ameriški državljan doma ali v Kanadi ni zapleten v nedavne dogodke v Kanadi.

Na seji kanadske vlade je ministrski predsednik Mackenzie King poročal o razvoju preiskave. Policija je vedno vodi sumljive osebe v Ottavo na zaslišavanje. Med sumljivimi je tudi nekaj tajnic raznih uradov. Doslej oblasti niso objavile imen in števila zaprtih oseb. Zapleteni so tudi člani neke tuje misije, vendar ni nobenega uradnega podatka, za katero državo gre. Kanadski listi pa so soglasni v trditvi, da je v vohunsko zadevo zapletena Sovjetska zveza.

BYRNES SPREJEL AVSTRIJSKEGA POSLANIKA

Washington, 20. februarja

James Byrnes je sprejel avstrijskega poslanika dr. Ludvika Kleinwaechterja, ki je prvi predstavnik nove avstrijske republike v Washingtonu. Med vojno so ga nacisti zaprli v koncentracijsko taborišče v Dachau in Buchenwaldu. Pri svojem obisku je izjavil, da Avstrija nujno potrebuje pomoč v obliki moke, žita in premoga. Zahvalil se je za neprecenljive usluge, ki jih je izkazala ameriška vojska avstrijskemu ljudstvu.

Belgiji grozi kriza

BRUSELJ, 20. februarja. — *Poročajo, da bi se belgijsko politično življenje utegnilo znajti v veliki politični krizi zaradi izida nedeljskih volitev. Kriza bi mogla voditi celo k razpusku novo izvoljene narodne skupščine in k razpisu novih volitev. Po končnih izidih je namreč dobila krščansko socialna stranka v senatu absolutno večino, vendar pa nima večine v poslanski zborniei. V senatu imajo namreč krščanski socialci 51 mest, socialisti 35, komunisti 11, liberalci 4, medtem ko demokratska zveza ni dobila nobenega mesta. V poslanski zbornici pa so dobili krščanski socialci 92 mest, socialisti 68, komunisti 23, liberalci 18 in demokratska zveza eno mesto.*

Iz teh številk je razvidno, da so volitve ojačile obe skrajnosti, krščanske socialce na desnici in komuniste na levici. Upi, da bi sestavili ponovno koalicijsko vlado, so se zmanjšali. Neki socialistični krogi sicer upajo, da bi mogli sestaviti koalicijsko vlado na podlagi načrta za obnovo Belgije.

Edina trdna zveza med strankami bi bila vlada krščanskih socialcev in socialistov. Četudi krščanski socialci govore o tej možnosti, je dvomljivo, če bodo naleteli na razumevanje pri socialistih. Neki dosedanji socialistični minister je izjavil, da bi pomenila takšna zveza «samomor za socialiste, ker bi pomenila uničenje upov delavskega razreda». Drugi socialistični voditelji, ki so naklonjeni zvezi z desničarsko usmerjenimi krščanskimi socialci, so izjavili, da so prepričani, da bi jim strankini pristaši sledili.

Za zdaj so poverili nalogo za sestavo vlade voditelju krščansko socialne stranke Augustu De Schrijverju. Če bi on ne uspel, menijo, da bodo poverili nalogo voditelju socialistov Achillu van Ackerju ali zunanjemu ministru Henriku Spaaku.

Sovjeti ukinili racioniranje

Pomagajo naj Indiji in svojim sosedom

LONDON, 20. februarja. — Pri razpravi o položaju v Indiji je britanski ministrski predsednik Clement Attlee v spodnji zbornici podal naslednjo izjavo:

«Trdno upam, da bo dala Sovjetska zveza Indiji in svojim obmejnim državam v Evropi vso možno pomoč v obliki dobav živil».

Te važne besede britanskega ministrskega predsednika so bile odgovor na vprašanje konservativnega poslanca stotnika Gammansa, ki je vprašal, če je britanska vlada posredovala pri vladi Sovjetske zveze ali če namerava posredovati, da bi pomagala Indiji z dobavami živil v sedanjem kritičnem položaju v Indiji. Takšna pomoč bi bila na mestu v zvezi z dejstvom, da je Sovjetska zveza zdaj že v stanju ukiniti racioniranje živil domačemu prebivalstvu.

«Ministrskemu predsedniku je gotovo znano — je rekel poslanec Gammans — da je indijski predstavnik na glavni skupščini Združenih narodov javno pozval Sovjetsko zvezo, naj pomaga Indiji».

Tudi na to vprašanje je Attlee odgovoril pritrdilno. «Mislim, da bodo ta poziv podprli vsi. Kajti dali so ga javno in na najučinkovitejši način. Mislim, da je indijska vlada napravila zelo učinkovite korake. Poslanec Gammans je lahko prepričan, da bo britanska vlada storila vse, kar je v njeni moči, da bi pomagala indijski vladi».

John McGovern, poslanec neodvisne laburistične stranke, je zahteval, naj bi se vlada izogibala takšnega razvoja, ki bi mogel privesti do tega, da bi se v Indiji zasidrali Sovjeti, ker bi bilo mnogo težje Sovjete od tam izriniti, kot pa za Angleže tam ostati. Pripomba poslanca je zbudila smeh v poslanski zbornici.

Indija kliče

«Obračamo se na Sovjetsko zvezo. Ali nam ne bo pomagala? Ali Sovjeti ne bodo napovedali svojih previškov živil? Vemo, da ukinjajo racioniranje živil za svoje prebivalstvo, torej jih morajo imeti. Pozivam svoje sovjetske tovariše, tovariše Združenih narodov, da dajo Indiji toliko, da se bo lahko ohranila pri življenju. Zdaj je prilika, da se organizacija Združenih narodov pokaže kot živa resničnost, da bodo navadni ljudje videli, da skrbi za temeljne svoboščine, med katerimi je tudi obramba proti siromaštvu».

Govor sira RAMASVANI MUDALIARJA, zastopnika indijske vlade na glavni skupščini ZN.

SMRTNA NESREČA EGIPTSKEGA PREDSEDNIKA

Kairo, 20. februarja

Po poročilu agencije Reuter se je egiptovski ministrski predsednik Hassein paša včeraj popoldne smrtno ponesrečil z avtomobilom v bližini Kaira. Njegov avtomobil je na mostu Kasr el Nil trčil ob tovorni avto. Zadobil je težke poškodbe na glavi in pozneje umrl v anglo-ameriški bolnišnici.

SULTANEH V MOSKVI

Moskva, 20. februarja

Perzijski ministrski predsednik Ghavam Sultaneh je prispel z letalom v Moskvo. Na letališču ga je pozdravil zunanji komisar Vjačeslav Molotov in člani diplomatskega zbora, med poslednjimi tudi britanski odpravnik poslov Frank Roberts in ameriški zastopnik George Kennan.

«Zelo sem zadovoljen, da sem prispel v prestolnico države, ki je iskreni prijatelj Perzije. Upam, da bom mogel tu v Moskvi vzpostaviti najprisrčnejše odnošaje z velikim sosedom Perzije», je izjavil Sultaneh.

ODKLONITEV PREKINITVE RAZPRAVE

Predvajanje sovjetskih filmov

Nürnberg, 20. februarja

Nürnberško sodišče je zavrnilo prošnjo, ki jo je vložila obramba, da naj bi odgodili za tri tedne razpravo, da bi obramba preučila navedbe obtožbe. To pomeni, da bodo za govori obrambe takoj, ko bodo izdali besedilo obtožnice o zločinih nacističnih skupin in organizacij, kar bodo storili, ko bo končala sovjetska obtožba s svojimi navedbami.

Na nürnberski razpravi so predvajali najstrašnejši film, ki so jih kdaj koli prikazovali in ki ponovno dokazuje grozoto zločinov, ki so jih povzročali nemški vojni zločinci.

Film so posneli takoj po osvoboditvi Rostova, Kijeva, Harkova in Kerča. Prikazuje ulice pokrite z mrtvimi meščani, ki so jih postrelile nemške čete, preden so se umaknile.

Med drugim je videti družine, ki so jih po mučenju umorili, otroke z zmečkanimi lobanjami in neko krojačnico, v kateri so stanovalce najprej mučili, nato pa umorili.

Sovjetski tožilci so predložili sodišču dokaze nacističnih načinov za ubijanje bolnih otrok. Neka bolničarka je pripovedovala o dr. Herzu, specialnem ubijalcu Gestapa, ki je kot zdravnik potoval po južni Rusiji z avtom, na katerem je bila nameščena plinska celica. Dejala je, da je opazovala velik črn avto, ki je prispel v otroško bolnišnico v Krasnodar.

Dr. Herz je zapovedal, naj prinesejo gole otroke na vozilo. «Nikoli ne bom pozabila tega trenotka» — je dejala bolničarka. — Otroci, od katerih so nekateri imeli komaj eno leto, so kričali, ker so slutili nekaj strasnega. Avto je odpeljal ter se čez dvajset minut zopet vrnil, da so iztovorili trupla.»

Sovjetski pomožni tožilec Smirnov je obtožil Nemce, da so povzročili množične umore otrok v zasedenih deželah vzhodne Evrope, jih uničili, sežgali ali upepélili še žive. Smirnov je navedel pričanje internirancev iz koncentracijskega taborišča Jalnov, ki so jih zverinsko obešali za noge in jih vrgli v ogenj in kako so stotine otrok naložili na splave in jih vrgli v morje. Številne fotografije v podkrepitev te obtožbe so predvajali na platno v sodni dvorani.

Smirnov je nato govoril o primeru, so otroke žive pokopali, in dejal, da so različne priče videle, kako se je zemlja gibala, ko so se otroci borili s smrtjo in iztezali svoje ročice.

Pri predvajanju filmov je nacistični voditelj delovne fronte Saupel in pravtako bivši guverner Poljske Hans Frank žvigal koračnico, medtem ko je generalni polkovnik Alfred Jodl skrival obraz za listi papirja in bivši diplomat Franz von Papen v dlaneh.

Sovjetski tožilec Smirnov je izjavil sodišču, da sta bila dva britanska vojaka primorana delati v nekem laboratoriju v Gdansku, kjer so izdelovali milo iz človeških trupel.

Tožilec je izjavil, da so vojaki pripovedovali, da so pripeljali v laboratorij vsak dan dve ali tri trupla, nekatera brez glave. Tam so jih dali v peči. Milo, ki so ga izdelovali iz teh trupel, so uporabljali delavci laboratorija za čiščenje miz, prodajali so ga pa tudi prebivalstvu Gdanska.

Lord Justice Lawrence
britanski član sodnega zbora pri nürnberški razpravi

SOVJETI IN NEMCI

Berlin, 20. februarja

Sovjetski general Žukov je po poročilu lista «New York Herald Tribune» priredil v Karlshorstu v Berlinu pojedino, da bi si pridobil naklonjenost in zaupanje nemškega prebivalstva. Pojedina je trajala šest ur; prisotnih je bilo 45 nemških sindikalnih in političnih vodij.

Prvotno so bili obveščeni, da jim bo general Žukov povedal nekaj važnih novic, na sami pojedini pa so jim javili, da je zadržan. Nadomestoval ga je general Feodor Bokov. Po nemških in zavezniških vesteh so Sovjeti skušali pridobiti na svojem zasedbenem področju v začetnih mesecih naklonjenost, posebno med političnimi in intelektualnimi voditelji. To se kaže posebno v drugačnem ravnanju z Nemci. To spremembo kažejo celo pri konservativcih in skrajnih desničarjih. Na pojedini so razen z velikimi količinami ruske vodke postregli tudi z raznimi vrstami šunke, veliko količino kaviarja in šampanjca.

OCENA UČINKOV ATOMSKE BOMBE

Washington, 20. februarja

Predsednik Truman je imenoval civilno komisijo, ki bo preučevala in ocenila izide poskusov z atomsko bombo pri suhozemski vojski in pri mornarici. Poskuse bodo izvedli na otoku Binini v Pacifiku. Komisija bo, neodvisna od vojaških oblasti ter se ne bo vmešavala v potek poskusov.

FRANCOSKI IZVOZ

Pariz, 20. februarja

Francija upa, da bo letos mogla izvoziti blaga v vrednosti 50 milijard frankov. Ustanovili bodo posebno propagandno službo v največjih mestih Združenih držav, Kanade in Mehike, da bi pospešili prodajo francoskih izdelkov. Izvažali bodo predvsem luksuzno blago.

EGIPČANSKA GROBNICA

London, 20. februarja

Francoski arheolog prof. Mourte je odkril popolnoma ohranjeno egipčansko grobnico v bližini razvalin Tanisa, biblijskega Zoara, ki naj bi bilo rojstno mesto Jožefovo

Sabotaža v Ljubljani

533 milijonov dinarjev škode

LJUBLJANA, 20. februarja. — Jugoslovanska poročevalna agencija «Tanjug poroča, da je javni tožilec za Slovenijo vložil obtožnico proti vodilnim nameščencem slovenskega avtoprometnega državnega podjetja «DASPA» v Sloveniji zaradi sabotažnega in protiljudskega upravljanja.

Prihodnje dni bodo pred posebnim senatom vrhovnega sodišča v Ljubljani odgovarjali bivši upravnik «Daspa» Anton Bervar, pomocnik upravnika Vladimir Šubič, načelnik tehničnega oddelka ing. Stanislav Vidmar, tajnik Jakob Birimisa, šef finančnega oddelka Franc Palme, intendant uprave «Daspa» Adalbert Končar, šef oporišča «Daspa» v Ljubljani Vladimir Drenovec, nadzornik avtoparka istega oporišča Miran Spicar, šef baze v Divači Slavko More, predsednik in član komisije za prevzemanje Franc Valenčič, član komisije za prevzemanje Božidar Pibernik, delegat ljubljanske uprave «Daspa» v Trstu Franc Levičnik in šoferji Jože Javornik iz Divače ter Adalbert Kampus iz Ljubljane.

Obtoženci so krivi, ker so odrejevali izdajanje bencina v Št. Vidu namesto v Ljubljani, zaradi česar je moral vsak tovorni avto brez potrebe prevoziti 11 kilometrov. S tem so oškodovali državno imovino za najmanj 1,285.000 dinarjev. Namesto da bi pošiljali tovorne avtomobile iz Divače v Dalmacijo skozi Susak, so jih vodili po poti, ki je daljša za 225 kilometrov preko Ljubljane, Zagreba, Karlovca ter s tem povzročili 5.236.000 dinarjev škode. Pri prevozu tovornih avtomobilov v Dalmacijo so razbili in poškodovali tretjino vseh tovornih avtomobilov ter povzročili okrog 7 milijonov dinarjev škode.

Izginilo je 343 tovornih avtomobilov in prikolic v vrednosti nad 400 milijonov dinarjev. Razen tega so obtoženci puščali avtomobile nezavarovane v snegu in na dežju, s čimer so prizadejali škodo od 1,150.000 dinarjev. S temi dejanji so obtoženci prizadejali v teku treh mesecev državi nad 533 milijonov škode.

ZANIMIVOSTI

Združene države in Anglija se nimata decimalnega metrskega sistema, marveč so v veljavi stare mere: čevlji in palci. Dr. John T. Johnson, predsednik združenja za meroslovje in docent za matematiko na univerzi v Chikagu pa je izjavil, da bodo letos poleti na sestanku združenja razpravljali o uvedbi decimalnega metrskega sistema v Združene države in v Veliko Britanijo. Decimalni metrski sistem je uvedla Francija, in sicer po francoski revoluciji. Leta 1927 so ta sistem uvedle tudi Turčija, Sovjetska zveza, Japonska in Kitajska. Zdaj ga imajo že vse države, razen omenjenih dveh.

• • •

Pretekli teden se je v Neaplju v neposredni bližini pokopališča vnelo skladišče zavezniškega streliva. Nesreča je med prebivalstvom povzročila velik strah. Ker so takoj posredovali gasilci in zavezniška policija, ni prišlo do eksplozij.

• • •

V Ženevi se bodo te dni sestali predstavniki protestantskih in pravoslavnih cerkva z vsega sveta. Razpravljali bodo o načrtu sklicanja svetovne skupščine krščanskih cerkva leta 1948. Voditelj britanskega odposlanstva bo canterburyjski nadškof.

• • •

Poljski službeni list je objavil dekret, s katerim priznavajo poljsko narodno katoliško cerkev. Njen obred ni v nasprotju z rimskim obredom, cerkev pa ne priznava papeževe oblasti. Znana je postala že pred vojno, ker je olajševala razporoko. Dekret, s katerim so jo legalizirali, so ji izstavili na podlagi svobode veroizpovedi.

JULIJSKA KRAJINA

UČITELJSKI KONGRES

MODERNA ŠOLA demokracija v malem

Okoli 1500 udeležencev - Namen sestanka Obravnavanje različnih šolskih vprašanj

TRST, 20. februarja. — Že v naši včerajšnji številki smo poročali o začetku učiteljskega kongresa, ki je na glavnem stanu ZVU v Trstu. Po otvoritvenem govoru polkovnika Robertsona, je spregovoril načelnik prosvetnega oddelka pri ZVU stotnik J. P. Simoni; očrtal je namen tega kongresa, ki naj omogoči svobodno razpravljanje o poklicnih vprašanjih in prikaže eksperimentalno pedagogiko in napredek, ki ga je dosegel na tem torišču anglo-ameriški narod.

Stotnik Simoni je izvajal: «Da bo ta kongres lahko dosegel svoj namen, bo moral biti izrecno poklicnega značaja. Ne sme biti priložnost za resolucije ali demonstracije. Tukaj imamo skupni cilj in ta cilj je vzgoja mladine. Zato je treba tukaj pozabiti na ideološke razlike ter združiti vse sile za skupni namen in gledati preko neposredne sedanjosti».

Naslednji govornik je bil ravnatelj za vzgojo pri zavezniški komisiji za Italijo polkovnik C. W. Washburne, ki je obravnaval vprašanje demokratskega vzgojnega sistema. Dejal je, da demokracija ni le zgolj oblika vladanja, marveč življenjski način, v katerem je vsakomur omogočeno, da se razvija ne le kot posameznik, marveč kot član socialnega telesa.

«V takem sistemu je svoboda nekaj bistvenega», je izjavil polkovnik Washburne, «toda obstojati dve vrsti svobode: svoboda neodvisnosti in svoboda možnosti. Preden moreš biti resnično svoboden, moraš imeti možnost storiti to, kar želiš in v ta namen sta bistveno potrebni organizacije in sodelovanje z drugimi člani družbe, čeprav to seveda nekoliko omejuje svobodo.

V diametralnem nasprotju s svobodo neodvisnosti je totalitarizem, ki uničuje celice socialnega organizma in s tem neizogibno ubija celoto ter onemogoča socialni razvoj. Zato — je govoril polkovnik Washburne — moreta obe vrsti svobode, svoboda neodvisnosti in svoboda možnosti obstojati, druga drugo omejevati, istočasno pa druga drugo medsebojno dopolnjevati le v demokratskem sistemu.»

Nato se je polkovnik Washburne povrnil na vprašanje vzgoje posameznika v demokratski družbi in je rekel, da skrajni individualizem ne bi vodil v resnično demokracijo in da je zato treba razvijati otrokove socialne zmožnosti. Rekel je, da «mora biti moderna šola demokracija v malem» in dodal, da so bile tako v Veliki Britaniji in Združenih državah učne metode včasih preveč avtokratične, ker so mislili, da otroci potrebujejo preveč «vodstva».

V drugem delu svojega govora je polkovnik Washburne popisal ameriški sistem. Naglasil je, da je v nižjih srednjih šolah latinščina le prosti predmet, obvezna pa je kaksna oblika ročnega dela. Najobičajnejši jeziki, ki jih poučujejo so: francoščina, španščina in nemščina, učijo pa tudi precej italijanščine.

Na univerzah ni specializacije po poklicih in pouk prvih dveh let obstoja v splošni izobrazbi, ostali dve leti pa sta posvečeni specializaciji v enem ali več predmetih.

Ko je opisoval organizacijo ameriškega vzgojnega sistema, je polkovnik Washburne rekel, da je v tem pogledu vsaka zvezna država svobodna in da so nekatere države celo dovolile državljanom, da si sami izdelajo svoj lastni vzgojni sistem. Posledica tega je, da je ameriški vzgojni sistem znatno raznolik.

V nadaljevanju včerajšnjega kongresa učiteljev Julijske krajine je obravnaval prof. Mercanti vprašanje «Nepolitičnost šole». Za njim je govorila učiteljica Jesurumova iz osnovne šole v Rojanu o «Šoli na prostem».

Popoldne ob 15. uri je kongres nadaljeval svoje delo; učitelj Valieri je govoril o samovladi pri oblikovanju posameznika, prof. Furlani je obravnaval vzgojno in oblikovalno veljavo eksperimentalnega pouka, zlasti fizike, gospodična Gallijeva je govorila o «Otroski literaturi in šolskih knjižnicah», učitelj Tome pa je na zaključku včerajšnjega zasedanja razglabljal o pouku glasbe.

Podaljšanje roka za uničevanje goseničnih gnezd

Trst, 20. februarja

Kmetijski odsek Zavezniške vojaške uprave obvešča lastnike igličastih gozdov, da je rok za uničevanje gnezd gosenic borovih prelcev, podaljšan do 28. februarja.

Po tem roku bo gozdna policija po nalogu oblasti opravljala čiščenje v gozdovih na stroške zamudnikov in to naznanila oblastem vse tiste, ki se temu pozivu niso odzvali.

Računski stroj z možgani

V Ameriki se je posrečila velevažna iznajdba na področju reševanja doslej neizvedljivih matematičnih problemov, ki bi znatno pripomogla k preučevanju atomske sile, televizije in znanstvenega napovedovanja vremena.

Gre za ogromni električni stroj, ki so ga izdelali pod vodstvom dveh mladih inženirjev, in sicer 26 letnega profesorja dr. J. Prosperja Eckerta ml., inženirskega šefa del in 33 letnega fizika in vremenoslovca dr. Johna Williama Mauchlyja. Stroj, ki tehta 30 ton ter zavzema 9 metrov dolg in 16 metrov širok prostor, vsebuje 18.000 elektronk ter nešteto kilometrov električnih žic. Svečano odkritje stroja bo v soboto na elektrotehničnem oddelku univerze v Pennsylvaniji, kjer so stroj zgradili.

Stroj ima človeške zmožnosti spomina in opravi delo v določenem redu. Ima tudi priprave za nadzorovanje. Novi električni stroj je štiristotisočkrat hitrejši od dosedanjih navadnih računskih strojev in dvatisočkrat hitrejši od stroja, ki so ga zgradili na univerzi v Harwardu, ki ga je med vojno uporabljala ameriška mornarica.

IZ SLOVENIJE

Agrarne komisije bodo morale z razdeljevanjem zemlje zelo pohiteti, ker bo sicer neopravljeno delo omenjenih komisij močno zaviralo spomladansko obdelavo in setev. Ljubljanski listi pišejo, da so precejšen del agrarne reforme že izvedli; nekatera okrožja so izdala posebne statistike, ki prikazujejo stanje zemljiškega sklada. V celjskem okrožju ima n. pr. zemljiški sklad na razpolago okrog 30.000 ha zemlje, ki bi jo morali razdeliti med 8.000 agrarnih interesentov. Doslej so razdelili med 807 interesentov 1281 ha agrarne zemlje.

Ivan Potrč je napisal za «Ljudsko pravico» članek, v katerem opisuje, kako so v Stični prvič delili samostansko zemljo. Potem ko so na skupnem sestanku agrarne komisije in agrarnih interesentov dokončno odločili, kdo bo dobil zemljo in kdo ne, je Lojze Oven, bivši partizan-mitraljezec Cankarjeve brigade popeljal ljudstvo bajtarjev, vdov in sirot na meniške njive. Brž ko je komisija določila, kateri del zemlje bo kdo bil, je mitraljezec Oven zgrabil s cvetjem, zelenjem in zastavicami okrašen kol in ga z vso silo zasadil na mejo njegove nove zemlje. Pri tem je dejal, da je to zdaj ljudski svet in da morajo vsi gledati na to, da bodo najboljše njive tudi najbolje obdelane.

Nov način kaznovanja lažjih cestno-policijskih prekrškov so uvedli v Ljubljani. Najprej so uvedli kazen v znesku 250 din, ki pa se je izkazala za peščo in kolesarje, ki zagreše prekrške lažjega značaja, nekoliko preostra. Odslej bodo znašale kazni za peščе 5 ali 10 din, za kolesarje pa 20 ali 50 din. Kazen bodo določili in tudi takoj na mestu izterjali policijski stražniki, ki bodo dobili posebne bloke. Stražniki bodo kršiteljem predložili v takojšnje plačilo kazenski listek iz tega bloka. Kdor se temu ne bo pokoraval, bo moral plačati po posebnem postopku najmanj 250 din.

Pravkar je izšla uredba o obvezni prodaji sena in slame za potrebe vojske. Količino bo predpisala posebna odkupna komisija. Razmerje med senom in slamo je 1:4. Krajevne ljudske odbore pozivajo, naj pazijo na to, da bodo pridelovalci sena in slame v redu izpolnjevali svoje dolžnosti.

Državna založba Slovenije je izdala prvo številko bibliografskega mesečnika «Slovenski tisk». Nova revija, ki jo urejuje Jože Zupančič, navaja 88 knjig in brošur, ki so izšle v preteklem letu. Največ je bilo leposlovnih del — 23 zvezkov; enciklopedičnih del in zbornikov je bilo 7 zvezkov.

Slovenski naseljenci dobivajo zemljo v Vojvodini. V Vršcu se bo naselilo okoli 450 družin iz naših vinorodnih krajev, v Gudurici okrog 250 družin, v Marionali preko 300 družin in v Sečenovem okrog 140 družin. Vsi ti kraji imajo tudi dokaj lepa in prostorna šolska poslopja. Zaradi tega bodo otroci novih naseljencev lahko takoj pričeli hoditi v šolo. V te kraje bo prišlo tudi večje število slovenskih učiteljev.

Slovenske Gorice in zlasti ljutomerski okraj je okupator ob svojem umiku močno uničil. Nad polovico hiš in gospodarskih poslopij je bilo požganih. Po osvoboditvi se je ljudstvo z vso vnemo lotilo obnove in je skoraj polovico porušenih poslopij že obnovilo. Zlasti pridno pomagajo pri obnovi nekatere opekarne v ljutomerskem okraju, ki so izdelale po 200 do 300 tisoč kosov zidne oz. strešne opeke. NVS je prispevela k obnovi z brezobrestnim posojilom v znesku 750.000 din.

V ljubljanskem okrožju so izmed 59 med vojno požganih ljudskih šol obnovili že 52, 7 jih pa v naglici obnavljajo. Prebivalstvo je darovalo za obnovo šol 3256 kub. metrov lesa, in opravilo nad 120.000 brezplačnih delovnih ur.

V ljubljanski drami bodo po dvajsetih letih spet uprizorili čudovito Shakespearovo «Zimsko pravljico», ki jo bo režiral Slavko Jan, inscenirat pa Bojan Stupica. Po dolgi odsotnosti bo spet nastopil priljubljeni igralec Ivan Levar.

Vdovam in sirotam padlih borcev in žrtvam fašističnih okupatorjev to niso izplačali podpor za december. Te podpore je ministrstvo za socialno politiko nakazalo okrožnim ljudskim odborom v višini 140 milijonov dinarjev. Podpor je bilo deležnih 30.000 upravičencev. Ker pa okrajni odbori niso predložili izvršenih obračunov za izplačane podpore, niso mogli pričeti z izplačevanjem podpor za mesec december.

Prepovedali so vsako izdelovanje kristalne sode kot pralnega sredstva. Pravijo, da je navadna amonijakova soda v prahu ravno tako dobro pralno sredstvo kot kristalna soda. Ukrep so izdali zaradi tega, ker je izdelovanje kristalne sode predrago in povzroča samo nepotrebne in nekoristne stroške.

Mačevi Hace piše v «Slov. poročevalcu» o gospodarskih problemih Notranjske. Clankar pravi, da bodo morali izpopolniti lesno industrijo; najbolj pereče vprašanje Notranjske je veliko pomanjkanje mlečne in vprežne živine. Ljudstvo si bo moralo pomagati predvsem z gospodarstvom na zadružni podlagi.

V Marenbergu so prišli prvi kolonisti iz Dolenjske. Marenberžani so jih sprejeli z godbo in petjem ter jih povabili v Mladinski dom, kjer so jim obljubili, da jim bodo pomagali pri začetnih težavah.

Umrli so: Alojz Rebolj, Marija Cikenšek, Florijančič Ignacij, ravnatelj v pok., Mihael Amon, nadinspektor, Anton Jost, profesor v. p. in Čurin Ana — vsi iz Ljubljane, ter Viktor Kejžar z Jesenic.

TRST

Poleti - operne predstave na prostem

Prejšnji teden so začeli na gradu sv. Justa pripravljalna dela za obnovo prostora, ki so ga že prejšnja leta uporabljali za gledališče, pa je bil med vojno poškodovan pri letalskih napadih; odstraniti bo treba precej ruševin ter ponovno postaviti oder. Načrtu je botrovala AIS v Trstu in spada to njeno prizadevanje za obnovitev rednega kulturnega življenja v Julijski krajini.

Ker je grad občinska lastnina, ki je bila poškodovana med vojno in ker mora dati ZVU v takih primerih na razpolago denar za popravilo, so se obrnili na načelnika oddelka za javna dela pri ZVU. Njegov urad je izvršil ocenitev stroškov. Dal je tudi za dela že predujem v znesku 500 tisoč lir; celotni stroški bodo znašali več milijonov lir.

Zavezniška vojaška uprava ne more obnoviti kina na prostem, restavracije ter bara za vino in pivo, prav tako tudi ne more poskrbeti za ponovno otvoritev plesišča na prostem, ki je prej obstojalo na gradu, pač pa skuša omogočiti obnovitev opere na prostem in doseči, da bo to delo kolikor mogoče hitro napredovalo. Upati je, da bodo s predstavami mogli pričeti prvi teden v juliju.

POPIS TUJCEV na področu Julijske krajine

Trst, 20. februarja

Policija Julijske krajine poroča: Vsi civilisti, ki nimajo italijanskega državljanstva in ki bivajo na področju Julijske krajine, ki ga nadzoruje Zavezniška vojaška uprava, se morajo registrirati pri tujskem uradu policije Julijske krajine v ulici XXX. oktobra št. 27/III, soba št. 57. Ta registracija je v skladu z zakoni državne policije, izdanimi s kraljevim dekretom 18. junija 1931, št. 773, naslov 5, poglavje I, členi 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, (141), 151, 132, (142) in s proglasom Zavezniške vojaške uprave št. 1, poglavje I, člen 3.

Zainteresiranci, ki bivajo v Trstu, se morajo javiti v navedenih dneh med 9. in 12. uro po abecednem vrstnem redu:

Črke A in B 1. in 2. marca; črke C, D, E 4. do 6. marca; F in G. 7. do 9. marca; I, J, H 11. do 13. marca; K 14. do 16. marca; L, N 18. do 20. marca; M 21. do 23. marca; O, P 25. do 27. marca; R 28. do 30. marca; S 1. do 3. aprila; T in U 4. do 6. aprila; V, W, X, Y, Z 8. do 10. aprila.

S seboj morajo prinesti potni list ali drugo enakovredno listino, osebno izkaznico, ki dokazuje njih bivanje na področju A ter legitimacijo njih vstopa na področje.

Proti kršiteljem bodo ukrepali po zakonu.

Prijava završene bodeče žice

Trst, 20. februarja

Kmetijski odsek Zavezniške vojaške uprave vabi vse lastnike posloplj in v splošnem vse meščane, da ustno ali pismeno sporoče gozdni policiji (Corpo Forestale-Questura Centrale) tel. 4641, nahajališča završene bodeče žice in železnih kolidev katere koli oblike in velikosti.

Omenjeni material bodo uporabili pri pogozdovanju.

Opozorilo živinorejcem

Trst, 20. februarja

Kmetijski odsek Zavezniške vojaške uprave opozarja, da ni dovoljena paša živine na področji «A» čredam, ki spadajo v drug področja. Ker se ti prehodi ne morejo nadzorovati, so s prepovedjo prehoda odstranjene nevšečnosti zdravstvene narave, kakor tudi možnost zamenjave.

Tuje črede, ki so mogoče trenotno na področju «A», je treba odpeljati do 28. februarja. Po tem roku bodo črede odpeljane s silo, pri tem pa bodo zaplenili 5½ živine.

Podaljšanje roka za oddajo žita in koruze

Kmetijski odsek Zavezniške vojaške uprave obvešča z ozirom na dosedanjo pičlo količino žita in koruze, ki je bila doslej nabrana in na zelo težke trenotne razmere ter glede na nujnost, da z vsemi sredstvi zatre črno borzo, vse zamudnike, ki se niso odzvali, da je zadnji rok za oddajo žita in koruze ljudski žitnici podaljšan do 28. februarja.

Po preteku tega končnega roka bodo proti zamudnikom najstrožje ravnali in bodo kaznovani z globo v znesku 5.000 lir za vsak stot koruze in z 8.000 liranti za vsak stot pšenice, ki ne bi bil oddan ljudski žitnici.

Opomin za objavljanje prodajnih cen

Komisija za določanje cen je odkrila s pomočjo lastnih nadzornih organov, da odredb o objavljanju prodajnih cen, ki so v veljavi, ne izpolnjujejo vsi, ki se jih to tiče in zaradi česar je bilo potrebno posredovati v škodo prizadetih. Da preprečijo nadaljnje kršenje predpisov, ki so v veljavi, opozarja komisija vse trgovce na drobno, da so obvezani na podlagi veljavne zakonodaje za vse proizvode na kakršnih koli prodajnih mestih v izložbah ali notranjosti trgovin opremiti s prodajnimi cenami.

PREHRANA

Vpis v register odjemalcev

Danes poteče rok za predbeležbo in vpis v register za odjemalce za štirimesečje marec-junij. Predbeležba je obvezna za vsa racionirana živila vključno kruh.

Smrtna nesreča

Pod galerijo San Vito sta peljala ročni vozliček Rudolf Markovič, stanujoč v Gretta di Sopra 458, in Anton Benedetti, stanujoč na Rocolu 1158; nenadoma sta prišla pod kamion. Oba sta bila ranjena in so ju prepeljali v bolnišnico, kjer je Markovič včeraj izdihnil, Benedetti pa bo predvidoma ozdravel v treh do petih tednih.

GORICA

Policija na konjih

Včeraj se je na goriških ulicah prvič pojavil oddelek policijskih stražnikov na konjih in pri občinstvu zbudil splošno pozornost. Jezdeci in konji so na tržaškem dirkališču Montebello dovršili dvomesečni tečaj, ki so ga vodili izbrani vojaki britanske konjenice.

Na trgu Sant'Ilario je konjeniški oddelek policije pregledal poveljnik policije na goriškem področju major Charlton, ki je bil zelo zadovoljen z njegovo dovršeno izvežbanostjo. To je prvi policijski konjeniški oddelek, ki so ga dodelili goriškemu področju. Kemeje ga bodo dopolnili še z novimi konjeniki, na razpolago pa mu bodo dali tudi jeepe z radijskimi postajami.

Trenotno je oddelek nastanjen v policijskem poslopju; konjski hlevi so vzor čistoče in opremljeni po najnovejšem načinu.

Nova policija na konjih je danes nastopila redno službo, in sicer s patruljnimi nalogami. Med rednim službovanjem bodo agenti nadaljevali z vežbanjem pod strogim vodstvom britanske policije.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško sodišče je včeraj obsodilo na deset dni zapora (en dan od tega pogojno) Davida Fantija iz Groseta, ker je 11. t. m. brez dovolilnice prekoračil mejo Julijske krajine.

Zaradi prekrška prepovedi druženja z vojaškimi osebami so 19-letno Rezo Furlanove z Reke obsodili na 45 dni zapora, od tega 15 dni pogojno. Strogo kazen so ji prisodili zaradi tega, ker je okušila nekega ameriškega vojaka.

Na mesec dni zapora pogojno in 1.000 lir globe pa je sodišče obsodilo Bruna Lugana iz Gorice zaradi nezakonite posesti konzerviranega blaga zavezniškega izvora.

Opozorilo čebelarjem

Ker se je v zadnjih letih na področju večkrat razpasla čebelja kuga, ki je po vsej okolici povzročila veliko škodo, opozarja kmetijsko nadzorništvo (ulica Duca d'Aosta 55) vse čebelarje, naj ob priliki spomladanskega pregleda panjev vestno in natančno preiščejo vse družine in takoj javijo vsak najmanjši sum okuženja, da bo izvedenec, ki ga bo poslalo nadzorništvo, lahko tako) izvršil potrebno razkuženje. Samo največja vestnost nam lahko obrani čebele.

Nova telefonska govorilnica

Danes je družba «TELVE» odprla javno telefonsko govorilnico na korzu Roosevelt 12. Za medkrajevne razgovore so občinstvu na razpolago tri govorilne celice. Telefonski pogovori so mogoči neprekinjeno od 7. do 21. ure. Po tej uri se mora občinstvo obrniti na telefonsko govorilnico pri baru De Nicolo na korzu Verdi.

Gledališče Verdi

Včeraj je bila v gledališču Verdi druga predstava igralske skupine De Rios-Gandosio, ki je pri številnem občinstvu žela velik uspeh. Predvajali so Lombardo-Ranzattovo opereto «Čin-Či-La». Jutri bo skupina zaključila gostovanje v Gorici s Kalmanovo opereto «Bajadera».

Prevzemanje moke

Ker so peki, včlanjeni v Trgovski zvezi v Gorici, sporočili, da velja dviganje kruha (ali moke namesto kruha) na dnevne odrezke le za tiste, ki so dvignili živilske nakaznice v rednem roku, ne pa za one, ki so jih dvignili šele po tem roku, daje Sepral naslednja navodila:

1) Prehranjevalni uradi bodo morali v vsakem primeru, ko oseba dvigne živilsko nakaznico po dnevu, ko je upravičena do dviga živil, uničiti vse zapadle odrezke za kruh, namesto njih pa izstaviti odgovarjajoče nakazilo za krušno moko;

2) To navodilo je treba uporabiti vedno, kadar izdajo nadomestne živilske izkaznice ali dodatne nakaznice (tudi če so propadle zaradi tatvine). Zaradi tega morajo občinski Prehranjevalni uradi v Julijski krajini ravnati na sledeči način: a) sestaviti morajo spisek oseb, ki lahko dvigajo moko na nakaznico (kot omenjeno zgoraj) ter ga poslati uradu za pregled odrezkov (tiskovina 1); b) urad za pregled odrezkov bo na podlagi spiska izstavil na podlagi vzorca 2 nakazilo, in nato bodo potrošniki lahko dvignili krušno moko.

Nadzorstvo nad sovražnikovo imovino

1) Z odredbo št. 53, podpisano 3. januarja 1946, je Zavezniška vojaška uprava izjavila, da sta Nemčija in Japonska bili in sta sovražni državi.

2) Naloga za zasežbo, varovanje in nadzorovanje vse imovine, ki je po odredbi št. 53 postala imovina sovražnikov in ki je kot taka označena po italijanskih zakonih v veljavi 8. septembra 1943, obstoja v sledečem:

a) Vse valute, bančni računi, pologi v varnostnih skrinjicah, zlato, kovano srebro, vrednotnice in vrednostni papirji ali listine ter vsakršni vrednostni papirji ali listine enakovredne denarju ali rabljene kot take v bančnih in trgovskih poslih, ki jih je imeti kot last sovražnika, bodo postavljeni pod varstvo in nadzorstvo glavnega častnika za finančne zadeve Zavezniške vojaške uprave, 13. zbora.

b) Vsa druga lastnina, državna ali zasebna, ki je last državljanov sovražnih držav, vključena tudi državna in osebna, ki uživa diplomatsko nadotakljivost, v kolikor je pod zaščito kake nevtralne države, preide v varstvo Finančnega intendanta za tisto področje, v katerem se nahaja in bo podvržena določbam, katere bo določila ZVU.

Dolžnost za priglasitev takšnih sovražnikovih imovin bo določena na podlagi določil italijanskih postav v veljavi dne 8. septembra 1943.

4) Finančni intendant je dolžan sestaviti izkaz vse imovine navedene v 2. odstavku obvestila. Poslati bo moral en izvod izkaza in vsakomesečni izkaz sledečih, na to nanašajočih se sprememb glavnemu častniku za Nadzorstvo imovine ZVU, 13. zbor. V ta namen bo mogel nastaviti pomožne uradnike, v kolikor bodo potrebni za izvršitev tu navedenih in še drugih nalog, izhajajočih iz te odredbe.

5) Imenovanje upraviteljev zasežene imovine, kadar in kjer bo to potrebno, bodo izvršili na sledeči način:

a) *za zasebne in osebne premičnine* — po predsedniku Okrožja;

b) *za nepremičnine* — po predsedniku okrožja, ki bo to poveril E.G.E.L.I., ki bo deloval po svojem zastopniku, «Istituto di Credito Fondiario delle Venezie»;

c) *za industrijsko in trgovsko imovino* — po glavnem častniku za Nadzorstvo imovine ZVU 13. zbor, ki se bo poslužil priporočil predsednika okrožja in finančnega intendanta;

d) *za državno imovino in imovino, ki uživa diplomatsko varstvo* — po predsedniku okrožja, ki bo poblastil finančnega intendanta, da prevzame imenovano imovino, in to pod neposredno odgovornostjo napram ZVU.

Za guvernerja področja:
Maj. M. J. THORTON
okrožni finančni častnik

Razprave pred Komisijo za čiščenje

Na prihodnjem javnem naroku, ki bo 25. t. m. popoldne (od 14. ure dalje) bodo pred Komisijo za čiščenje razpravljali o prigovorih, ki so jih vložili zoper nameravano začasno ukinitev poklica: dr. Pietro Accardo Palumbo in dr. Carlo Avogadro, zdravnika-kirurga, bivajoča v Gorici; dr. Guido Massi, živinozdravnik v Gradiški in dr. Pietro Snidero, živinozdravnik v Loncanu.

Tatvina

Da bi pred vojno vihro ohranila nekaj delov hiše, je gospa Leonilda Della Mora iz ulice Rismondo 5 demontirala 18 vrat in 30 okenskih okvirjev ter jih shranila v kleti iste hiše. Zelo pa je bila presenečena, ko je pred nekaj dnevi našla klet prazno. Neznani tatovi so ji s tatvino povzročili nad 100.000 lir škode.

PULJ

SPOROČILO RADIJSKE POSTAJE

V zvezi s pogoji, ki urejajo razdeljevanje električnega toka v Pulju in na željo poslušalcev so vnesli v sporede radijskih oddaj sledeče izpremembe:

«Kotiček za ljubitelje glasbe» bo ob nedeljah ob 21. uri namesto ob torkih. Oddaja lirične opere bo prestavljena na sredo ob 21. uri namesto ob četrtkih; oddelek za prozo bo imel recitacije ob sobotah namesto ob petkih. Po razgovorih ob 18.15 uri bodo brali sporočila ujetnikom in vojnim pogrešancem. Interesenti morajo predložiti prošnje razločno pisane in opremljene z vsemi podatki na puljsko radijsko postajo — «Sporočila» — ulica Benedetto Marcello — Pulj.»

URADNE URE V DELOVNEM URADU

Delovni urad poroča, da so določili uradne ure za občinstvo od 8.30 do 11.

NOGOMETNA TEKMA

Nogometno srečanje med moštvoma Ponziana in Operaia, v katerem sta moštvi pokazali vse svoje znanje, se je končalo z zmago slednjega, in sicer z 2-1.

ZAPADLI ODREZKI ZA NOGAVICE

Prizadete obveščamo, da zapadejo 25. t. m. odrezki za nakup nogavic, opremljeni s črko «D», ki jih je izdala trgovinska zbornica.

OPOZORILO TRGOVCEM

Vsi peki in trgovci z živili so vabljeni, da predložijo prehranjevalnemu uradu prve pole seznamov odjemalcev, na katerih so pričeli predbeležbo.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

Tovarna slaščic

Med vojno je bilo vojaštvo precejšen potrošnik najrazličnejših vrst prepečenca, keksov in drugih sličnih priboljškov. Počelenje po okusnih slaščicah s koncem vojne ni prenehalo. Ostale so tudi tovarne. Slika kaže eno izmed največjih britanskih tvornic za kekse — Huntley in Palmer's, kjer vidimo žene, ki zavijajo že pečene dobrote.

E. WALLACE 14.

POTEPUH

Pustolovska zgodba

«Ali imate svoj plašč.»

Njegove ustnice so se skoraj dotikale njenih ušes, toda zdaj ni več čutila njegovega raskavega lica.

«Dobro, pojdite za menoj. Zmočili si boste noge, toda zaradi tega se ne boste umrla. Držite se mojega rokava, kadar pa se bom sklonil, naredite tudi vi isto.

Odšel je po zarastlem prostoru, kjer je bil nekdaj vrt. Svoje korake je namenil proti gozdu. Dekle mu je sledilo. Njene nogavice so se orosile; pri hoji je stopila na trn; komaj se je zadržala, da ni vzkliknila od bolečine. Občutil je njeno zatajevanje, toda komaj da se je obrnil. Napravila sta velik krog, preden sta se približala glavni cesti za mesto. Četudi bi bil dan, bi ne mogla videti Svedove koče iz mesta, kjer se je končno ustavil.

«Ni treba hiteti: izgubili bodo precej časa, preden bodo [illegible] koče», je rekel Pito z zamolklim glasom. «Drevesa bodo spravila Pepita v slabo voljo. Njemu ugajajo velike odprte ravnice, kjer se ljudje počutijo varne.»

Nekaj ga je moralo zelo zabavati, ker je Otilija čutila, da se sam pri sebi smeje. Hodila sta precej hitro, tako da je bila Svedova koča že precej dalec za njihovima hrbtoma. Šla sta po stezi, ki se je vila navzdol po pobočju hriba. Drevesa so postajala redkejša, ko jo je mahoma zgrabil za roko in se sklonil k tlom.

Tudi Otilija je videla obris osebe, ki se je medlo risala v jutranjem polmraku. Bil je obris moža, ki je sedel na panju in kadil cigareto.

Za njima se je oglasil klic, ki je bil slaboten zaradi velike razdalje, iz katere je prihajal. Človek se je dvignil in se počasi napotil navzgor po stezi. Naenah pa se je obrnil proti desni. Šel je okoli dvajset metrov mimo obeh beguncev ter glasno kričal.

«Kaj pa je?»

«Bila sta tam, toda morala sta medtem oditi», toda tudi te besede so komaj dosegle njihova ušesa; Otilija je spoznala rdečebradcev glas.

Kadilec se je oddaljil. Pito je nadaljeval hojo po poti, vedno sklonjen k tlom, ustavil se je in naznačil nekaj v daljavi.

Na vznožju hriba je videla svetiti dve beli in eno rdečo luč.

«Avtomobil», je prav tiho izustil.

Iz položaja luči ji je bilo jasno, da je avtomobil obrnjen proti Littlebourgu. Hitro sta šla naprej in Pito se je približal avtomobilu. Sledila mu je, držeč se za njegov rokav.

«Hitro se vsedite v avto!» ji je ukazal, ko se je hitro ozrl okoli. Otilija je hitro zlezla v avtomobil.

Ni opazila, da je motor v pogonu, dokler se ni znašel on poleg nje in vzel v roke volan. Še enkrat se je ozrl nazaj. Avtomobil se je tiho premaknil ter se prav lahko zibal po neravni poti, ki je vodila proti beli progi, kjer je bila glavna cesta. Nekdo je kričal za njihovimi hrbti, toda ni bilo [illegible] razločiti.

Avtomobil je povečal hitrost. Otilji se je zdelo, da je neki nočni hrošč udaril pri svojem letu ob njeno lice ter je hitro dvignila roko. Potepuh Pito je nekoliko zmanjšal brzino, da bi varno peljal skozi ovinek, ki ga je delala cesta. Littlebourg je bil za njima, medtem ko so krenili proti Ogdenstourgu. Otilija, ki se je stiskala v kot svojega sedeža, je nemo opazovala pokrajino, katera se je pomikala pred njo, ne da bi se zavedala podrobnosti. Vozili so mimo koč, kmetskih hiš in polj, katera so bila ograjena z bodečo žico; avtomobil se je popel na strm hrib in vozil nato med skupinami dreves. Peljala sta se skozi spečе mesto, v katerem oba begunca nista videla drugega živega bitja kot črno mačko. Pozneje sta vozila mimo jezera, ki se je končalo z majhnim slapom. Mrak se je počasi redčil. Končno so delitelji in prehiteli neki drug voz.

Na prihodnjem križišču je Pito obrnil na desno, četudi je bilo jasno, da dobra cesta vodi na levo. Kmalu sta se prepričala, da sta izbrala slabšo cesto. Avto se je tresel in poskakoval ter se moral končno boriti na strmi in spolzki poti. [illegible] je postala cesta kamenita. Končno se je končala na velikem kupu kamenja, ki je dokazoval, da so prišli v kamnolom. Vendar sta vozila naprej skozi gozd ter se umikala redko rastočim drevesom. Z veliko težavo sta se umaknila se kupu kamenja, ki se je nenadoma pojavil na njuni poti. Ko sta mahoma prišla na majhen odprt prostor, ki se je končal pred strugo globokega potoka, je Pito z vso silo zavrl, da ne bi zdrknil z avtom v strugo.

«Zdaj sva na mestu!» je rekel, in stopil iz avta.

Preden je mogla Otilija napraviti isto, je začutila, da jo je dvignil na rokah in postavil na tla. Pito je šel na vrh hriba in s tega mesta ogledoval pot, katero sta prav kar naredila. Sledovi koles so bili v mehki travi prav razločni, če bi njuni zasledovalci prišli na pravo sled; toda pozneje je pot postala kamenita in se spremenila v zmedo najrazličnejših sledov vozil, med katerimi so prav lahko izginili sledovi avtomobila.

Potepuh se je počasi vrnil k avtomobilu in vzel iz njega odejo, ki je pokrivala zadnji sedež. Pri tem se mu je izvil iz ust presenetljiv vzklik veselja. Pod odejo je bila skrita torba s hrano in sveženj blaga. Pito ju je vzel iz avta drugega za drugim; najprej je odprl pokrov torbe ter se velikodušno nasmehnil. Vsaj Otilji se je tako zdelo.

«Tukaj je tudi brisača in kosmila, medtem ko nas pod nami varbi žuborenje vode», je rekel in pokimal preko roba strmine v globino. «Toda pazite, kam stopite».

Otilija je našla potoček v strugi ter se z velikim zadovoljstvom umila v mrzli vodi. Nato se je vrnila z lahnim korakom in rdečimi licemi, kakor jutranjica, ki je pravkar vzhajala proti avtomobilu. Pito ji je vzel iz rok brisačo in milo ter se napotil v strugo. Zadaj na hlačah je imel prišito veliko krpo, ki je popolnoma odgovarjala njegovi pojavi. Takšnega potepuha je že pogostoma videla, vendar vedno samo iz kakšnega lagodnega sedeža v varieteju. Gledala je za njim, dokler ni izginil za vrsto grmovja, ki je obkrožalo potoček.

Pito Leslie; Otilija Leslie. Pri celi stvari je bilo najlepše, da je bilo vse resnično. Čutila je, da je poklicana živeti enako življenje kot pravi potepuh; rdečebradec je bil njegov smrtni sovražnik, zaradi česar je čutila veliko razburjenje; nevarnost, ki ju je obkrožala, ji je razburjala živce.

(Nad. prih.)